

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 6.

Lýsingarprísir fyri petittreglur: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýtungum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 6. februar 1934.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Reglur fyri handli við føroyskum eplum.

1. Um reglur Føroya búnaðarfelags fyri eplahandli eru lagdar til grund fyri handli, galda, um ikki annað er avtalað, fylgjandi treytir.

2. Um seljari og keypari eru samdir um umgangandi levering, skal seljarin senda eplini innan 6 gerandisdagar eru farnir, ella um einki far hefur verið hesa tíð, tá við fyrsta fari.

Seljari og keypari kunnu avtala, at seljarin skal lata ta eplamengd, keyparin skal hava, so við og við, og tá skal avgerast hvussu nógv eplir seljarin skal lata hvørja ferð, og hvussu long tíð skal vera millum hvørja sendingina.

Tíðsfreistir innanfyri ein mánað skulu falla soleiðis, at fyrst í mánaðinum er tíðin frá 1. til 10., miðjan mánaðin er frá 11. til 20., og seinast í mánaðinum er frá 21. til endan.

Har einki annað er avtalað, állgur tað seljarinum at fáa eplini fraktandi til keyparin.

Um »force majeure» herundir frost og brim voldir, at avtala um eplasinging ikki kann haldast, verður leveringstíðin longd eftir hesu orsök. Verður sama orsök at hindra í longur tíð enn 18 gerandisdagar, fellur avtalan burtur.

3. Flot til sendingina

Eplaflot skulu vera tofuliga eins í útsjón, turr, rein og heil. Er einki annað avgjort, skulu 50 kg netto vera í hvørjum.

Tað skal avgerast frammánundan, hvør ið skal lata flot. Állgur tað seljarinum, letur hann flot fyri tann prís, hann roknar, leiga ella umbyti eftir avtalu. Állgur tað keyparinum, sendir hann tey a) fraglfrítt, b) sum hogligast fyri seljarin, c) so tey eru hjá seljarinum minst 4 dagar fyri fyrsta leveringsdag.

Er eingin avtala um flot, ella sendir keyparin tey óveint, letur seljarin tey móti gottger av tí prisi, hann roknar.

4.

Hvussu eplini skulu sendast.

Eplini skulu sendast soleiðis, at tey ikki verða vát (í skipi, dekkshúti). Verða tey send í opnum fari á landi ella sjógv, skulu tey verja móti vætu, og tey skulu sendast soleiðis, at tey hava sum stytstu tíð at koma fram til seljara til keypara. Eplini skulu ikki sendast í millum meðan frost er í loftini.

Um seljarin letur eplir av ymiskum slogum, skal sekkjalatið av hvørjum slag setast á frakthævið ella verða keypanum frásagt í brævi, ið verður sent saman við eplunum, og hvør sekkur skal hava framerki fyri tað eplaslag, í honum er.

Seljarin skal so skjótt til ber siga keypanum frá, nær eplini

eru send og við hvørjum fari. Um avtalan er, at seljarin skal galda fraktina, kann hann senda eplini útán at galda frakt. Keyparin letur tá út fyri fraktina og dregur henda pening frá tá hann sendir gjaldið fyri eplini.

5.

Eplavektin.

Grundarlagið fyri eplavektini er nettovektin av skildum eplum. Um innblanding av jord í eplunum verður upp til 2%, skal tað einki gera. Er jordblandingin meira enn 2%, kann keyparin krevja keltan fyri alla ta iðlandaðu jörðina og fratina av henni.

6.

Eplaskiljingin.

Tað er troyt at lata frísk og rein eplir. Um eplir við vatnroti eru í millum í sendingini, hevur keyparin rætt til at klaga, um tað er meira enn 1% av vektini av vatnrotum eplum.

Sár á eplum, svartaspilla, annað turt rot ella skrubb gevur rætt til klaga, tá meir enn 5% av eplunum hava hesar skaðar.

Sár á eplum roknað við, tá miðal epli hevur stórrí skaða enn eitt einkult hol 1/2 cm, djúpt og í sama lagi fyri eplir av aðrari stódd. Skrubbl verður roknað við, tá 1/10 av yvirflatanum er skrubbutur.

Er ikki annað avtalað, skulu oll eplir skiljast frá, sum fara gjøgnum eitt sold, hvar meskarir eru 3,5 cm. stórir. 3% spælrúm er tó loyvaligt.

Heilt stór, ella avskapaði eplir mugu ikki vera meira enn 4% av sendingini. Um miðal eplir verða skild frá fyrst, skal hetta sigast keypanum, áðrenn handli verður gjørdur.

Um tað í einari sending er meira enn 3% av eplum, ið hava nálar, ið eru yvir 2 cm. langar, hevur keyparin rætt til klaga.

Goðskuspillan av øllum teim seinastu trimum nevndu orsökum — ov smá, ov stór og nálar — gevur ikki rætt til klaga, uttan orsakarnir finnast í til saman 7% av eplunum.

Hvur ein sending yvir 5% av eplum av øðrum slag, ið hevur annað skap og aðra útsjón enn tey keptu, hevur keyparin rætt til klaga.

Tey nevndu % eru % av vektini og ikki av talinum.

7.

Tiðliga eplir.

Av eplum sum verða latin fyri 14. september verður skilt burtur úr, tað ið fer gjøgnum 3 cm. sold.

8.

Gjald av keyptum eplum.

Keyparin hevur at gjalda seljarinum fyri latin eplir seinast 4 vikur eftir, at tey eru móttikin um einki annað er avgjort teirra millum.

9.

Klaga yvir brek.

Tá tað er avgjort, at keyparin ella varðamaður hansara skal taka ímóti eplunum við búðstað

seljarans ella við handilsstað í bygd hansara ella við landingina har, állgur tað keyparinum ella varðamanni hansara at seta frammi klaga yvir brek, tá hann tekur móti eplunum. Latin eplir nevast goðkend av keyparinum, um hann ikki hyggur at teimum á avsendingarstaðnum.

Tá seljarin letur eplir til móttøku á heimstað keyparans, á goymslustað hansara, ella við havnastað hansara, állgur tað keyparinum at klaga yvir brek við eplasendingini. Klagan skal sendast telefonisk ella telegrafisk seinast 11 gerandistimar aftaná, at eplini eru komin keyparinum í hendi. Gerandistimar er tíðin frá kl. 7 til kl. 18 gerandisdagar.

Tá eplir eru latin við stað keyparans, hevur seljarin ansvar av eplasendingini, til tey fara frá borði á tí fari, hann hevur sent tey við. Kemur nakað upp á eplini í hesum fari, er tað seljarin, ið skal gera ansvar galdandi hjá farmaskipacigarinum.

10.

Árgerð av trætmálmum.

Um keypari og seljari koma soleiðis upp at stríðast um ein eplahandil, sum er avgjørdur undir hesum reglum, at teir ikki kunnu koma á samt sjálvir, skal trætmálið avgerast við úrskurði (voldgift).

Hvor av portunum velir innan 22 gerandistimar aftaná at eplini eru komin til móttakarastað ein úrskurðamaður, hesir báðir velja saman triðja úrskurðamannin (opmand).

Árgerð úrskurðamanna er endalig og kann ikki berast fram fyri dómstólar.

Úrskurðamennirnir gera av, hvør ið hava skal kostnaðin við úrskurðinum. Gera teir einki av, verður kostnaðin at bera av báðum portum við eins stórum galdi —.

Hvørjum felagi skulu bestimenn vera í?

Vegna klandrið millum F. F. og skiparafelagið um, hvørjum felagi vit bestimenn skulu vera limir av, skal eg hervið lata minar starvsfelagar vita av, at eg havi sæð tað rit, sum stjórn fiskimannafelagsins hevur sent út til felagslimirnar at greiða atkvøðu um, tíðarmerkt hin 6. desember 1933.

Harri sóknarformaður! Á sóknarfund felagsins hin 1. desember í ár setti stjórnin fram uppskott til lögbrotynging og verður nú hetta uppskotið sent út til at stemma um.

Tygum eru ti biðin um at halda fund sum skjótast og senda listarnar inn aftur so teir kunnu verða felagsskrivararum í hendi innan 31. desember 1933 í seinasta lagi.

Til leiðbeiningar fyri tygum sum skulu standa fyri avstemningini verða sendar bæði tann

gamla lógin og uppskotið til ta nýggju. Tær greinirnar sum brotyngingar eru til eru § 5, § 7, § 8, § 10, § 13 og til 14, men brotyngingar kunnu tó samanfatast undir 3 punktir at stemma um.

Tað sum var fyrsta upphavið til brotynginga hesu ferð er § 13, har stendur at menn kunnu vera limir av fiskimannafelaginum ella skiparafelaginum so eru teir organiseraði; men hetta hevur fort til at so nógvir menn, sum annar eru fiskimenn, bestimenn og aðrir eru bert í skiparafelaginum, ímeðan fáa teir oll rættindi frá fiskimannafelaginum eins og teir ið galda limagjald til okkara, tó at vit einki limagjald fáa fyri teir. Hervið missir okkara felag inntøkur; hetta eigur ikki at vera so. Ti krevja vit nú, at allir umborð skulu verða í Føroya fiskimannafelag, men skiparin í skiparafelagnum og til tess broyta vit § 13. Til hana verður 1 punkt at stemma um **ja** ella **nei**, §§ 5, 7 og 8 ynskir stjórnin broyttar fyri at spara felagnum pengar. Tær handla allar um valini av formonnum. Sum nú er, er felagsformannsvalið um alt landið og sýsluformannsvalið í hvørjari sýslu har allir limir kunnu stemma. Hetta er ein ógvuliga dýrur valmáti og hartil kemur, sum tað hevur víst seg, at tað bert er eitt minnital av felagsins limum, sum setur hesar formenn inn, tí so fáir móta á vali. Stjórnin mælir tí til at lógin kemur aftur í tað gamla lagið, so at sóknarformennirnir velja sýsluformann og sýsluformennir velja felagsformannin. §§ 5, 7 og 8 kunnu tí setast undir 1 punkt at stemma um **ja** ella **nei**. §§ 10 og 14 ynskir stjórnin broyttar bert av teirri grund, at tær verða gjørdar klárari av brotyngini, sum í grundini einki hevur at tyða fyri sjálvt innihaldið, tær verða 1 punkt at stemma um **ja** ella **nei**. Tygum eru biðin um at fáa so margar limir at stemma sum moguligt, tí sum stemmað verður kemur lógin at vera fyri framtíðina.

Stjórnarinnar vegna
R. Rasmussen,
felagsskrivari.

Fiskimenn hava greitt atkvøðu og er úrslitið innsent til felagsstjórnina, sum aftur tíðarskeið 17. januar 1934 skrivur soljóðandi út til allar sóknarformenninar:

Harri sóknarformaður! Hervið nakrar av teimum nýggju lógunum, sum tær eru aftaná brotynginga. Ikki er ein til hvønn lim, men bert so margar, at tygum skulu hjálpaft fyrst.

Tygum biðjast gera limunum kunnugt, at hin 8. januar vóru stemmurnar, ið innkomnar vóru, taldar av formanni felagsins og felagsskrivarar og var úrslitið hetta:

Punkt I 660 ja og 486 nei,
— II 1122 ja og 52 nei,
— III 900 ja og 103 nei,

vóru soleiðis oll punktini sam-

tykt og lógin broytt haretir og prentað í 1000 eintokum.

Vegna stjórnarinnar
R. Rasmussen.

I lóg fyri F. F. fjóða Grein 5 og 13 soleiðis:

Grein 5.

Felagið verður stjórnað á fylgjandi hátt: Fyri hvørja sókn velja sóknarlimirnir ein sóknarformann við tveimum tiltaksmonnum. Fyri hvørja sýslu velja sóknarformennirnir ein sýsluformann við tveimum tiltaksmonnum. Og fyri alt felagið velja sýsluformennirnir ein felagsformann og ein næstformann. Stendur atkvøðutalið á jøvnum, skal við oll val lutkast vera avgerandi.

Grein 13.

Felagsmenn mugu ikki fara við føroyskum fiskiskipi, uttan so er, at allir manns umborð eru felagslimir í »Føroya Fiskimannafelag». Um nakar felagslimir í »Føroya Fiskimannafelag» fer við skipi, har ikki allir umborð eru limir í »Føroya Fiskimannafelag» og skiparin er limur í »Føroya Skipar- og Navigatørfelag», skal hann verða útlágin úr felagnum, uttan hann rindar tvífalt limagjald næsta ár.

Frá felagsdeildini, Eiðis sókn er til stjórn fiskimannafelagsins innkomandi rit viðvíkjandi hvíldartíð umborð í fiskiskipum. Felagsstjórnin hevur tessvegna til sóknarformenninar útsent soljóðandi rit:

Harri sóknarformaður! Viðfylgjandi mál frá Eiðis sókn viðvíkjandi hvíldartíð fyri umgengni umborð á føroyskum fiskiskipum hevur verið fyri lógtíðing í ár, og tingið hevur í sínum svári biðið um at fáa at vita hvat fiskimenn yvirhøvur siga um tað. Tað var tí samtykt á ársfundi felagsins at lata felagsmenn stemma um 2 punktir hesum viðvíkjandi.

Tygum eru ti biðin um at halda fund í sóknini og lata felagsins limir har stemma **ja** ella **nei** fyri fylgjandi punktum og senda úrslitið skrivlig til felagsskrivarans R. Rasmussen, Tórshavn, innan nýggjár.

I. Skal hvør maður umborð hava minst 6 tíma hvíldartíð um samdøgurði?

II. Skulu skiparin og bestimaðurin ansa eftir at henda hvíldartíð verður yvirhildin og at umgengni undir 18 ár í heilatakið ikki overva seg?

Áður enn stemmað verður lesa tygum upp fyri fundinum fylgjandi skjól sum greiða frá, hvussu málið er framkommið og hvussu tað nú liggur fyri.

Av tí ið framan fyri er skrivað og ifylgju grein 13, sum eisini er prentað, eru vit altso skjóldugir at vera limir av Føroya Fiskimannafelag. Skiparafelagið